

Tarkastuslautakunnan rooli hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) edistämisessä

Ulla-Maija Kopra

Vantaan ja Keravan aluevaltuutettu,
tarkastuslautakunnan varapj

20.5.2026

Aluevaltuuston tarkastuslautakunta HYTE: n arvioijana

- Arvioi aluevaltuuston tavoitteiden toteutumista
 - Perustaa työnsä eri toimialojen selontekoihin ja aineistoihin
 - Tarkastelee palvelujen toimivuutta ja saatavuutta
 - Raportoi havainnot arviointikertomuksessa
- **tekee näkyväksi, toteutuuko hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen käytännössä**

HYTE tarkastuslautakunnan näkökulmasta

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä
 - Oikea-aikaisia palveluja ja tukea
 - Varhaista puuttumista ongelmiin
 - Ehkäisee ongelmien kasautumista ja pitkittymistä
 - Vähentää raskaampien palvelujen tarvetta
- 👉 Esim. nopea pääsy mielenterveyspalveluihin voi ehkäistä tilanteen vaikeutumista
- 👉 Esim. varhainen tuki perheille voi vähentää lastensuojelun tarvetta

Arviointityökaluja

- Hyvinvoinnin ja terveyden indikaattorit ja seurantavälineet (esim TEAviisari)
- Alueellinen hyvinvointikertomus ja erilliset ohjelma- ja suunnitelmaraportoinnit
- Strategiset tavoitteet
- Alueellinen hyvinvointisuunnitelma ja erilliset lakisääteiset ja vapaaehtoiset suunnitelmat.

Miten HYTE tulee näkyväksi arvioinnissa

- Tarkastelu lähtee palveluista
 - Hoitoon pääsy keskeistä
 - Palveluketjut tarkastelussa
 - Oikea-aikaisuus keskiössä
- 👉 Tarkastuslautakunta tunnistaa HYTE:n palvelujen toimivuuden kautta

Esimerkki: lasten ja nuorten palvelut

- Palvelutarve kasvaa
- Mielen terveyden haasteet lisääntyvät
- Hoitotakuu ei toteudu kaikilta osin
- Odotusajat jopa 4–5 kuukautta
- 👉 Tarkastuslautakunta tuo esiin hoitoon pääsyn viiveet
- 👉 Arvioi oikea-aikaisen tuen toteutumista

Esim. Päihde ja -mielenterveyspalveluiden saavutettavuus

- Päihteiden käyttö ja mielenterveyden haasteet kietoutuvat yhteen
 - Palvelutarve kasvaa molemmissa
 - Matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut keskeisiä
 - Palvelujen yhdistäminen voi nostaa hakeutumisen kynnystä
- 👉 Tarkastuslautakunta korostaa matalan kynnyksen palvelujen merkitystä
- 👉 Hoitoon pääsyn tulee olla aidosti saavutettavaa

Talous ja HYTE

- Vantaan ja Keravan hva:n talouden suunta parantunut
- Ylijäämä tuo liikkumavaraa
- Mahdollisuus vahvistaa ennaltaehkäisyä

👉 Tarkastuslautakunta arvioi, näkyykö tämä HYTE:n vahvistumisena

HYTE toteutuu rajapinnoissa

- Kunnat ja hyvinvointialue
 - HUS ja erikoissairaanhoido
 - Työllisyys- ja turvallisuustoimijat
 - Järjestöt ja seurakunnat
- 👉 Yhteistyö ratkaisee
- 👉 Tarkastuslautakunta arvioi rajapintojen toimivuutta

Yhteistyö ja arviointi

- Yhteistyö kuntien kanssa käynnistynyt (esim. tarkastuslautakuntien yhteiset seminaarit)
- Arviointitiedon vaihto lisääntynyt
- Yhteisiä tarkastelutilaisuuksia
- Yhteiset seminaarit auttavat luomaan kokonais kuvaa

👉 Tukee HYTE:n kokonaisarviointia

Miten HYTE on saatu mukaan – vinkkejä tarkastuslautakunnille

- HYTE ei ole erillinen teema, vaan osa kaikkea arviointia
- Tarkastelu lähtee palvelujen toimivuudesta ja saatavuudesta
- Hoitoon pääsy ja oikea-aikaisuus keskeisiä
- Yhteistyö eri toimijoiden välillä mukana arvioinnissa

👉 HYTE löytyy, kun arvioidaan palveluja kokonaisuutena

Tarkastuslautakunnan työ tekee tämän näkyväksi

Kiitos

Ulla-Maija Kopra

Vantaan ja Keravan aluevaltuutettu, tarkastuslautakunnan vara pj

Vantaan kaupunginvaltuutettu, tarkastuslautakunnan jäsen

ulla-maija.kopra@lh.vakehyva.fi, ullamaija.kopra@vantaa.fi

